

Monumentnummer*: 530881

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **07 april 2010**
Kadaster deel/nr **82924/102**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Putten	Putten	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Putten	bij Dorpsstraat/Spoorstraat

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Putten	C			4432
Putten	C			2817
Putten	C			4431
Putten	C			4433
Putten	C			2818

*Omschrijving***

Inleiding

HERDENKINGSHOF aangelegd naar ontwerp van Prof. Dr. Ir. J.T.P. Bijhouwer (1898-1974) in de periode 1948-1949 in opdracht van de gemeente Putten (Gelderland) nabij de Dorpsstraat. In de hof een zandstenen BEELD 'Weduwe van Putten' naar ontwerp van de kunstenaar Mari Andriessen (1897-1979) vervaardigd in dezelfde periode.

De herdenkingshof met het beeld herinnert aan de gebeurtenissen in Putten op 1 en 2 oktober 1944 toen door de Duitse bezetters een razzia werd uitgevoerd, waarbij vrijwel de gehele mannelijke beroepsbevolking werd afgevoerd naar diverse concentratiekampen en een groot deel van het dorp werd platgebrand. De razzia was een reactie op een aanslag van het verzet op een Duitse militaire auto. Op 1 oktober 1949 is de herdenkingshof en het beeld 'de weduwe van Putten' onthuld door Koningin Juliana.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De herdenkingshof is gesitueerd op een open plek parallel aan de Dorpsstraat. De hof, omgeven door beukenhagen, wordt aan de buitenzijde omsloten door gras en bomen soms in een rij, soms willekeurig gegroepeerd. Voor het hof een driehoekig plantsoen, aan de Spoorstraat en de Dorpsstraat, begrensd door een bomenrij. De vorm en de ligging van het plantsoen vervullen een belangrijke rol in de zicht-as, die loopt vanaf het beeld naar de oude kerk. Hoewel deze situering van belang is voor de beleving van de hof is deze niet meegenomen in de omvang van de objectbescherming omdat het plantsoen en de bomen niet daadwerkelijk onderdeel uitmaken van het ontwerp van Prof. Bijhouwer.

Omschrijving

Het ontwerp toont een strakke, bijna classicistische plattegrond van een rechthoek met een halfronde beëindiging, waarin een prominente plaats is toegewezen aan een beeld van de beeldhouwer Mari Andriessen.

Bijhouwer heeft het open agrarische karakter van de omgeving als uitgangspunt gehanteerd. Hij beschrijft zijn ontwerp op de ontwerptekening van september 1948 als: 'Een stille binnenhof, omgeven door beukenhagen, zoals kenmerkend voor Putten. Op de achtergrond een beeld, ervoor, tussen palmhaagjes, de zeshonderd lege plaatsen, gelegen in een verdiept terrein. Van het dorp komend, een doorkijk op het beeld, dat ook van de Rijksweg nog de aandacht vraagt.'

De palmhaagjes vormen zes vierkanten die elk zijn opgedeeld in honderd kleine vierkanten die de laatste rustplaats verbeelden van de niet teruggekeerden mannen (lege plaatsen). Aan de buitenzijde worden de zes keer honderd lege plaatsen omsloten door een strook gras, respectievelijk een pad van grind en een beukenhaag. Vanaf de hoofdentree aan de oostzijde loopt een middenpad van grind met aan weerszijden drie keer honderd lege plaatsen naar het beeld aan de westzijde. Aan de noord- en de zuidzijde bevinden zich ter hoogte van het beeld twee identieke doorgangen in de beukenhaag vormgegeven door een beukenboog.

Het beeld van Mari Andriessen verbeeldt een rouwende vrouw in klederdracht met een zakdoek in haar hand. Ze kijkt in de richting van de Oude Kerk, van waaruit de mannen werden weggevoerd. De vrouw staat op een staande rechthoekige sokkel waarin de tekst staat gegraveerd '2 oktober 1944/ gewijd aan de nagedachtenis van de zeshonderd die niet terugkeerden/ En God zal alle tranen van hunne ogen afwissen/ '.

Waardering

De herdenkingshof aangelegd naar ontwerp van Prof. Dr. Ir. J.T.P. Bijhouwer in de periode 1948-1949 en het zandstenen BEELD 'Weduwe van Putten' naar ontwerp van de kunstenaar Mari Andriessen vervaardigd in dezelfde periode is van algemeen belang:

* Vanwege de cultuurhistorische waarde als herinnering aan de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog (1940-45), een belangrijke periode in de Nederlandse geschiedenis.

* Vanwege de cultuurhistorische waarde als herinnering aan de gebeurtenis in Putten op 1 en 2 oktober 1944 als weergave van het leed in de Tweede Wereldoorlog.

* Vanwege de verwevenheid van het beeld (weduwe van Putten) met de tuinaanleg (600 rustplaatsen) als herinnering aan de gebeurtenissen op 1 en 2 oktober 1944.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

* Vanwege de tuinhistorische waarde van de aanleg door prof. Dr. Ir. J.T.P. Bijhouwer, gekenmerkt door een sobere, formele, klassieke opzet, het gebruik van van beplantingassortiment uit de omgeving zoals beuken - en palmhagen en door het gebruik van de bestaande (stedenbouwkundige) setting.

* Vanwege de kunsthistorische waarde van het zandstenen beeld vervaardigd door Mari Andriessen.

* Vanwege de gaafheid van de tuinaanleg en het beeld.

* Vanwege de aanwezige zichtas vanaf het beeld richting de oude kerk van Putten.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Functie

Gedenkteken(D6)